

Münchner Philharmoniker

Fotó: Judith Buss

Bartók Tavasz 2025

✍ Forgács Ildikó

2025. április 4. és 13. között kerül megrendezésre az 5. Bartók Tavasz. Az idei Nemzetközi Művészeti Hetek programjának helyszíne a Müpa és a Zeneakadémia, valamint a Budapest Ritmo világzenei szemle révén a Magyar Zene Háza, a Toldi mozi, illetve az Akvárium és más budapesti klubok.

Káel Csaba, a Müpa vezérigazgatója a Bartók Tavasz célkitűzéseiről, a program összeállításának szempontjairól és Bartók szellemiségének sokszínű bemutatásáról beszélt a Zenekarnak.

Amikor a magyar EU-elnökség indulásakor Brüsszelben bemutatták a Bach és Bartók művei nyomán készült Tiszta forrás összművészeti estét, az előadás nagy sikert aratott. Milyen fogadtatásra számít itt a Müpában?

– A Tiszta forrás jóformán egy sorozattá nőtte ki magát, aminek többek között az a különlegessége, hogy rendkívül jól tud kapcsolódni a hallgatóság érzelmeihez. Első alkalommal a Dubai Expo magyar napjának zárógálájára készítettük el az előadást, ahol az arab közönségnek Bartók arab gyűjtéséből adtunk elő dalokat. Lenyűgözték őket, hogy kultúrájuk ősi dallamait valaki feltárta. Sokan csak a helyszínen szembesültek ezzel. Ezt követően Bartók török gyűjtéseiből dolgoztunk a Magyar-Török Kulturális Évad során, amiben a török és magyar

zene kapcsolódásán keresztül mutattunk be pár jellegzetes darabot. Ezt a török nagykövet és több török vendég is látta, akik szintén az előadás alatt eszméltek rá a bartóki kapcsolódás szépségére. A Tiszta Forrás produkció különböző kulturális örökségeket mutat be, ami egyértelműen hat a hallgatóságra. Az idei Bartók Tavaszon látható előadás Bach és Bartók műveire támaszkodik. Az európai zene és kultúra pedig elképzelhetetlen lenne nélkülük, hiszen pályafutásuk során műveikbe nemcsak beépítették, felhasználták a népi kultúra értékeit, hanem sikeresen tovább tudták adni az utókor számára. Bach az európai népek különböző dallamvilágára hagyatkozva alkotott, ezek átíratait használta fel a zenekari szvitjeiben (a gigue angol eredetű, a sarabande

spanyol, a menüett francia, a polonéz lengyel), Bartók pedig a közép-kelet-európai régió népi alapú dallamait gyűjtötte össze és építette be művészetébe. Mindketten korunk kortárs zenéjévé formálták át a népzénet.

Ami a jazz műfajához tartozó fellépőket illeti, közismert, hogy Jan Garbarek zenéjének fontos inspirálója és alkotóeleme a népzene, Wynton Marsalis azon kijelentését pedig, hogy „a jazz története jelen van mindenben, amit ma játszunk”, akár Bartók Béla is mondhatta volna – jazz helyett általában a zenét behelyettesítve.

Milyen szempontok alapján válogatják ki a Bartók Tavasz meghívott előadóit, hogy áll össze a program? Mennyire sikerül tervezni, mekkora szerepe van a véletleneknek?

– A Bartók Tavasz egy igazi kuriózumnak számít az össz-művészeti rendezvények palettáján, és külföldről is egyre több látogatót vonz. A fesztivál programjaival mellett, hogy bepillantást nyújtunk Bartók magával ragadó, unikális életművébe, új kapukat is megnyitunk a közönség előtt, ami által megismerhetik napjaink legfigyelemreméltóbb produkcióit. A programokat kollégáim úgy állítják össze, hogy a meghívott művészek pályafutásában vagy produkciójában megelevenedjen Bartók szellemisége, kreativitása vagy éppen alkotói szemlélete. Misszióink közé tartozik, hogy tovább tudjuk adni a kulturális érté-

keinket a következő generációk számára, hiszen a bartóki örökség is arra szólít fel, hogy kutassuk gyökereinket. A Bartók Tavasz programjaival arra szeretnénk lehetőséget adni, hogy az újdonságok felfedezése mellett egyaránt átélhessük a múlt és a jelen kulturális remekműveit.

A Bartók Tavasz első évfolyamától kezdődően a Budapest Ritmo világzenei szemle egyik támogatója. Van átjárás a két zenei világ között, vagy a két rendezvény egyértelműen nagyon különböző közönséget vonz?

– Bartók rendkívül sok művészt inspirált, legyen szó a kortárs komolyzene, a világzene, a jazz, a táncművészet, a képzőművészet vagy éppen a könnyűzene képviselőiről. A fesztiváljainkon olyan művészeket szeretnénk megmutatni a közönségnek, akikben valamilyen formában tovább él Bartók szellemisége, ami nem szólt másról, mint az új utak felleléréséről, illetve a kulturális örökségünk megővéséről. A Budapest Ritmo is tökéletesen beleilleszkedik ebbe a folyamatba, hiszen bemutatja azt, hogy miként épülnek be a népdalok napjaink zenei kultúrájába. Sőt lesznek olyan előadók, mint például Ali Doğan Gönültaş vagy Canzoniere Grecanico Salentino & Kovács A. Máté és barátai, akik több évszázados hagyományokat elevenítenek fel a fesztiválon.

A 2025-ös Bartók Tavasz komolyzenei koncertjei közül kettőn is magyar szólistával lép fel külföldi zenekar – a Müncheneri Filharmonikusok Kelemen Barnabással, a Kammerorchester Basel Pusker Júliával lép színpadra. Ezek az együttműködések kifejezetten a fesztivál kedvéért jönnek létre?

– A fesztivál megalapítása óta arra törekszünk, hogy a magyar művészek is profitálni tudjanak a hozzánk érkező sztárok fellépéseiből. Ennek fényében kollégáim igyekeznek olyan megismételhetetlen produkciókat megvalósítani, ahol legkiválóbb művészeinket nemzetközi előadók társaságában láthatjuk a színpadon. Ezek a koncertek viszont nem csak ezért fognak egyedülálló élményt nyújtani. A Münchner Philharmoniker, amely Kelemen Barnabás közreműködésével Bartók-, Mendelssohn- és Schumann-műveket ad elő, első budapesti koncertjét adja. A Kammerorchester Basel estjén pedig Pusker Júlia minden bizonnyal egy 1714-ben készült Massart-Stradivarius mesterhangszeren fogja előadni Bartók és Schubert műveit, amit mesterétől, a tavaly elhunyt Pauk Györgytől kapott.

Úgy tűnik, ez a litván karmesternők tavasza a Müpában. A Kammerorchester Baselt Izabelé Jankauskaité, a Müncheneri Filharmonikusok koncertjét Mirga Gražinytė-Tyla vezényli. Sokszor előfordult már, hogy női karmester vezényelt szimfonikus zenekart a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben?

– Korábbi kérdésében kitért a véletlenekre, mondhatnám, hogy a „litván karmesternők tavasza” akár az is lehetne, de nem innen közelíteném meg, hiszen két rendkívüli mű-

BARTÓK TAVASZ

vésről, egyéniségről beszélhetünk. Izabelé Jankauskaité mindössze huszonhat éves, de már 2022-ben felhívta magára a nemzetközi szakma figyelmét, amikor neki ítelték a gstaadi karmester-akadémia Neeme Järvi-díját, így napjaink egyik legígéretesebb karmestertehetségét láthatjuk a Zeneakadémia nagytermében. Honfitársa, Mirga Gražinytė-Tyla személyében pedig már egy világhírű karmester lép fel a fesztiválon, aki nem mellesleg májusban zenetörténetet fog írni azzal, hogy a Bécsi Filharmonikusok több mint 180 éves fennállása óta ő lesz az első női karmester, aki egy bérletes fellépést vezényel. A korábbi években olyan női karmesterek látogattak el a Műpa hangversenytermébe, mint Miho Hazama, Keri-Lynn Wilson vagy éppen Holly Hyun Choe.

Fotó: Csibi Szilvia Mupa

Fotó: Frans Jansen

A Münchner Philharmoniker Kelemen Barnabással Bartók, Mendelssohn és Schumann műveket ad elő Mirga Gražinytė-Tyla vezényletével (április 4., Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem).

Fotó: Csibi Szilvia Mupa

Fotó: Matthias Müller

A Kammerorchester Basel szólistája Pusker Júlia lesz, Bartók-Schubert-műsoruk címe, Bartók műzsái (április 10., Zeneakadémia – Nagyterem).

Fotó: Marco Borggreve

Fotó: Emma Jane

Jonathan Cohen és az Orchestra of the Age of Enlightenment (április 7., Zeneakadémia – Nagyterem).

Lehet-e előre kalkulálni a sikert? Ön szerint melyik produkció fog a legnagyobbat szólni?

– Sosem könnyű válaszolni az ilyen jellegű kérdésekre. Egyfelől nehéz csak párat kiemelni a rengeteg különböző műfaj közül, másrészt pedig a fesztivál programja most véglegesedik. Ez a minőségi műfaji sokaság pedig azt igazolja számomra, hogy jó úton haladunk és évről évre meghatározó, kihagyhatatlan élményeket tudunk kínálni a közönség számára. Azokat az előadásokat, amik eddig szóba kerültek mind ide sorolnám, de mellettük megemlíteném még Diana Damrau és Jonas Kaufmann közös áriakonzertjét, ami biztosan egy nem mindennapi élmény lesz, illetve Wynton Marsalis és a Jazz at Lincoln Center Orchestra fellépését sem hagynám ki, amin Szalóky Balázs trombitaművész is csatlakozni fog a jazzformációhoz. ■

Diana Damrau, Jonas Kaufmann és Helmut Deutsch 2018-ban már bizonyította, hogy triójuk meg tudja tölteni a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet – hanggal és közönséggel egyaránt – ezúttal Richard Strauss és Gustav Mahler műveiből válogatnak (április 6., Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem).

Az Orchestra of the Age of Enlightenment Jonathan Cohen vezényletével két héttel húsvét előtt Bach Máté-passióját játssza a Zeneakadémián (április 7.).

A jazz világból két óriás érkezik a Műpába: Jan Garbarek norvég szaxofonista (április 7.), akinek muzsikáját a letisztult hangzás, a népzenei és világzenei hatások, a spirituális jelleg és a kísérletező, progresszív hozzáállás jellemzi, valamint Wynton Marsalis (április 5.), a virtuóz trombitás, a klasszikus és modern jazz mestere, a jazz hagyományainak őrzője. A Jan Garbarek Group-hoz az indiai ütőhangszeres, Trilok Gurtu csatlakozik a színpadon, míg Marsalis és a Jazz at Lincoln Center Orchestra mellett Szalóky Balázs trombitás vendégszerepel.

A fesztivál programjában két összművészeti előadás is bekerült. A Horváth Csaba rendezte Mezőség – Mikrokozmosz Bartók Béla Mikrokozmosz című zongoraszólistájának tételait ötvözi a zeneszerzőt meghihető mezőiségi dallamokkal. Előadják a Forte Társulat színészei, a Corvinus Közgáz Néptáncgyűttes táncosai és a Színház- és Filmművészeti Egyetem hallgatói, közreműködik Fülei Balázs zongorán, valamint Mihó Attila és barátai (április 5. és 6., Műpa Fesztivál Színház).

A Tiszta forrás ezúttal Bach és Bartók művei nyomán, A Magyar Állami Népi Együttes és a Győri Balett közreműködésével mutatja be a népi táncművelés és a 17–18. századi komponált zene összetett viszonyait. A produkció rendezője Káel Csaba (április 13., Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem).